

оформляється у вигляді додатків до відповідного протоколу перебільшує інформацію, що міститься безпосередньо у самому протоколі слідчої (розшукової) дії.

Загалом слід зазначити, що уміле використання звуко- та відеозапису при проведенні процесуальних дій дозволяє досягти високої точності і повноти фіксації показань, рухів і дій учасників, включаючи міміку і жестикуляцію з передачею не тільки змісту показань, але й інтонаційних особливостей, емоційного забарвлення, полегшує дослідження доказів і їх оцінку, створює у учасників «ефект присутності» при провадженні слідчої (розшукової) дії.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-17. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

2. Весельський В. К. Сучасні проблеми допиту (процесуальні, організаційні і тактичні аспекти) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / В. К. Весельський – К., 1999. – 20 с.

Лисенко Альона Олександрівна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю «Правознавство» навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: т.в.о. завідувача кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, к.ю.н., майор поліції **Микитчик А.В.**

ДЕТЕРМІНАНТИ, ЩО СПРИЯЮТЬ ВЧИНЕННЮ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ НЕПОВНОЛІТНІМИ

Злочинну поведінку детермінує значна кількість факторів, однак усі вони мають різний рівень важливості. Одні з них визначальні у механізмі насильницьких злочинів, інші – другорядні. Ефективність же боротьби із злочинністю, у тому числі насильницькою, залежить від своєчасного виявлення та врахування усієї сукупності факторів, що характеризують даний вид злочинів.

Щодо насильницьких злочинів, для переважної більшості яких властивий побутовий чи дозвільний характер. Особливо це стосується питань стану сімейно-побутових стосунків, оскільки значна кількість насильницьких злочинів вчиняється саме на їх ґрунті [1, с. 34].

З урахуванням викладеного до найбільш криміногенних для даних злочинів можуть бути віднесені такі види побуту: 1) з типовими

систематичними конфліктами у сім'ї; 2) пов'язаний з систематичним пияцтвом, веденням паразитичного способу життя, 3) пов'язаний із споживачькими установками, 4) побут осіб, що відбувають покарання, у тому числі рецидивістів [1, с. 35].

Насильницькі злочинці часто вчиняють злочини під впливом звичайних емоцій, забуваючи про правові вимоги і не відчуваючи внутрішніх вагань між намаганням піти на злочин чи утриматись від нього. Отже, правових знань і розуміння правових приписів далеко не достатньо для запобігання протиправним діям, оскільки вони ще не вичерпують змісту правової культури і ні в якій мірі не можуть вважатися гарантією, що виключає правопорушення. Адже правова культура поряд з пізнавальними включає ще й оцінні (повага до права, впевненість у правильності правових норм) і поведінкові (звичка дотримувати правопорядок, соціально-правова активність) компоненти.

Вчиненню насильницьких злочинів сприяють також недоліки у діяльності правоохоронних органів, зокрема органів Національної поліції. До останніх слід віднести: несвоєчасне реагування працівників на повідомлення про конфлікти; надмірне навантаження на дільничного офіцера, а також працівників інших служб; відсутність належного обліку осіб, від яких, судячи з їх антигромадської поведінки, можна очікувати вчинення насильницьких злочинів; слабкий контроль за поведінкою у побуті та на роботі за особами, які знаходяться під адміністративним наглядом; низький рівень взаємодії між службами і підрозділами органів Національної поліції по боротьбі з даною категорією злочинів; слабка професійна і психологічна підготовленість більшості працівників поліції для ведення запобіжної роботи та ін. [2, с. 104].

Серед факторів, що детермінують насильницькі злочини, істотну роль, як показує практика, відіграє жертва злочину, оскільки у ряді випадків остаточне прийняття рішення про вчинення злочину багато в чому залежить від поведінки потерпілого, який своїми необережними, аморальними чи протиправними вчинками може створити криміногенну обстановку і таким чином полегшити настання злочинного результату. Тому при вивченні причин і умов вчинення насильницьких злочинів поряд з уже зазначеними факторами необхідна всебічна та об'єктивна оцінка потерпілого [3, с. 127].

Одним із негативних факторів у боротьбі з насильницькими злочинами є негативна практика запобігання. Категоричні вказівки, що надходять інколи «зверху», про негайне зниження злочинності із зверненням, як правило, лише до правоохоронних органів, а не до тих, хто повинен забезпечувати усунення причин, нічого крім збитків і формалізму узапобіжній роботі дати не можуть. Адже багато процесів і явищ, що безпосередньо чи опосередковано впливають на

злочинність, знаходяться поза правомочністю спеціальних суб'єктів запобігання(органів прокуратури, поліції та суду).

У цьому зв'язку цікаве, на наш погляд, групування обставин мікросередовища, що сприяють неблагополучному формуванню особистості на всіх етапах її розвитку. Це виглядає, так: а) у сім'ї – ненормальна обстановка, розлад, неправильне виховання дітей, егоїзм, антигромадська поведінка батьків тощо; б) у школі – відрив навчання від виховання, пригнічення ініціативи та самодіяльності учнів, слабка дисципліна, неорганізованість дозвілля тощо; в) у колективі – слабка дисципліна праці, культура праці і побуту, небажання брати участь у діяльності колективу, недоліки у діяльності адміністрації тощо; г) у найближчому побутовому оточенні –аморальна поведінка сусідів, особливо у гуртожитку, відсутність культурно-виховної роботи, матеріально-побутові труднощі, вплив осіб, що відбули покарання, систематичне порушення правил співжиття [4, с. 79].

На основі проведеного дослідження, можна виділити наступні групидетермінантів, що сприяють вчиненню насильницьких злочинів неповнолітніми:

а) причини та умови загального характеру, які породжують як всю злочинність в цілому, так і злочини неповнолітніх, зокрема, учинення ними насильницьких дій. До них слід відносити будь-які криміногенні явища в сферах економіки, політики, соціальних відносин, моральному стані сучасного суспільства. Саме такі недоліки продукують основну масу злочинів в країні, у тому числі вчинених різними соціальними групами, наприклад, такими як неповнолітні;

б) специфічні причини та умови, характерні, в першу чергу, для окремих злочинів, зокрема вбивствам, грабежам, розбоям. Це різні недоліки у виховній роботі з неповнолітніми в сім'ї, навчальнихколективах, а також в організації їх дозвілля та запобіжній роботі з ними з боку правоохоронних органів.

в) особистісні недоліки самих неповнолітніх, які вчиняють насильницькі злочини, що визначають їх характер злочинної поведінки: низький рівень освіти та відсутність життєвого досвіду, будь-які відхилення у психіці, агресивність й жорсткість, пристрась до спиртних напоїв та наркотиків тощо.

Список використаних джерел

1. Крижна Л. В. Злочини у сферісімейно-побутовихвідносин (кримінологічний аспект): монографія. Київ, 2003. 105 с.

2.Кримінологія: навч. посіб. / Джужа О. М., Василевич В. В., Іванов Ю. Ф. та ін.; за заг. ред О. М. Джужи. Київ: Прецедент, 2006. 208 с.

3. Насильственная преступность / под ред. В. Н. Кудрявцева и А. В. Наумва. М., 2007. 197 с.

4. Антонян Ю. М. Насилие. Человек. Общество: монография. М.: ВНИИ МВД России, 2010. 256 с.

Дубенська Інна Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра 7KM-2A курсу навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: т.в.о. завідувача кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, к.ю.н., майор поліції **Микитчик А.В.**

КРИМІНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ І ЗАПОБІГАННЯ АВТОТРАНСПОРТНИМ ЗЛОЧИНАМ В УКРАЇНІ

У загальній кількості злочинів вчинених з необережності найбільшу частку (до 70%) складають автотранспортні. Автотранспортні злочини – це збірне кримінологічне поняття, що охоплює порушення правил дорожнього руху і експлуатації транспортних засобів; недоброякісний ремонт транспортних засобів та випуск їх в експлуатацію з технічними несправностями; приведення до непридатного стану транспортних засобів або шляхів сполучення; порушення правил, що забезпечують безпечну роботу транспорту.

Як наслідок, будучи результатом технічної необережності, автотранспортні злочини мають певну специфіку (в причинах, умовах вчинення і механізмі злочинної поведінки, які обумовлюють використання різних форм і методів їх запобігання.

Проблема запобігання автотранспортним злочинам набула особливої актуальності в останні роки у зв'язку з постійним зростанням їх кількості і тяжкості наслідків.

Станом за 9 місяців 2018 року в Україні з почату року відбулося 122414 тис. пригод, в яких загинуло 2,6 тис. осіб, а травмовано 26647 тис. осіб [1].

Наукові дослідження зазначеної проблематики спростовують поширену думку, ніби особи, які вчиняють злочини даного виду, за морально-психологічними характеристиками не відрізняються від законослухняних громадян.

Сама по собі дорожня ситуація, навіть при яскраво вираженій складності, нездатна стати причиною злочину. В даному випадку завжди відстежується нехтування правилами безпеки, як особливий